

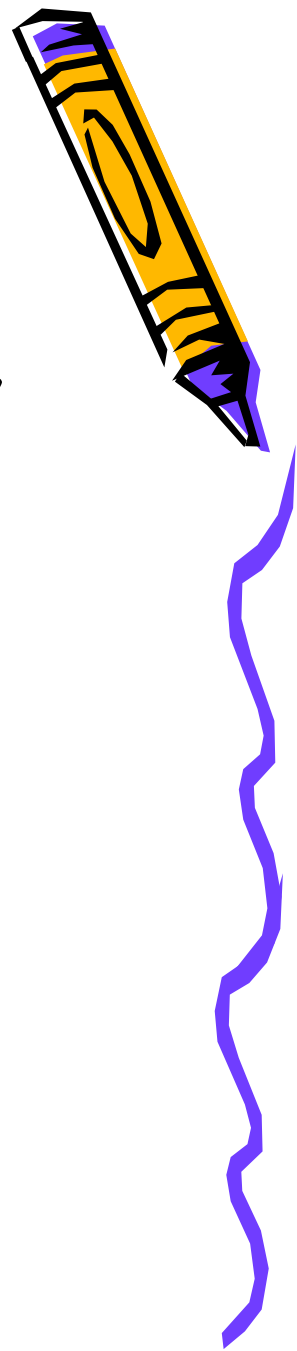

HOSPODÁŘSKA POLITIKA

ZE PI Prednáška 10

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

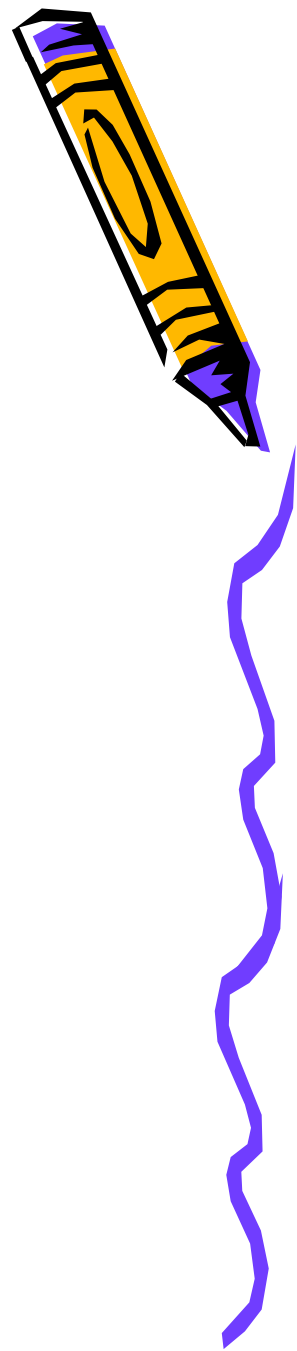

- HP predstavuje určitú sústavu poznatkov o fungovaní ekonomiky, na základe ktorých štát súborom opatrení pôsobí na vývoj hospodárskej a sociálnej sféry.

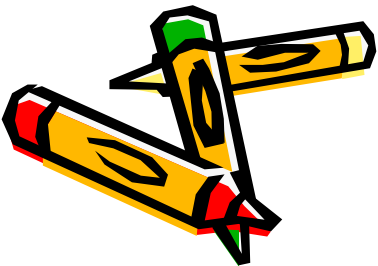
Hospodárska politika zahŕňa:

- pojem hospodárenie - subjekty vykonávajú svoju činnosť racionálne a efektívne
- pojem politika - usporiadaná sústava činností a inštitúcií organizovaná za účelom koordinácie pri dosahovaní a uspokojovaní záujmov a cieľov politických subjektov.

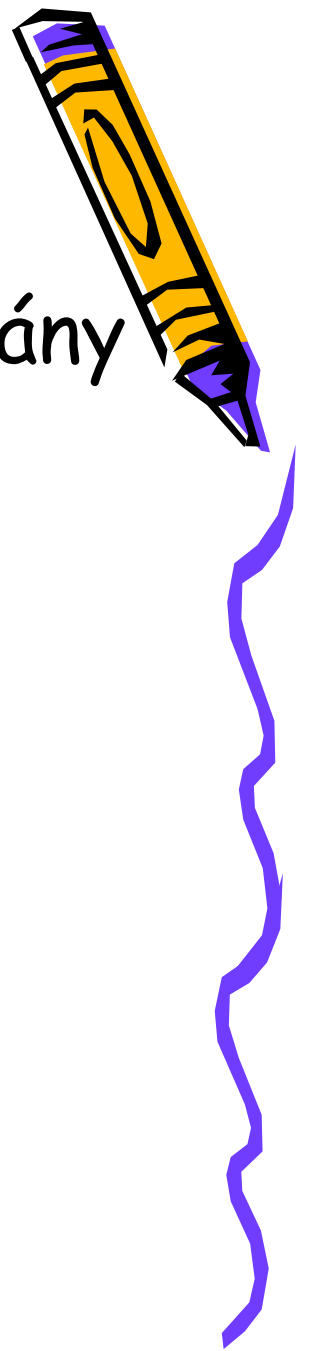

- HP vzniká až so vznikom a existenciou subjektivity všetkých účastníkov reprodukčného procesu, vrátane štátu.

Nositelia HP:

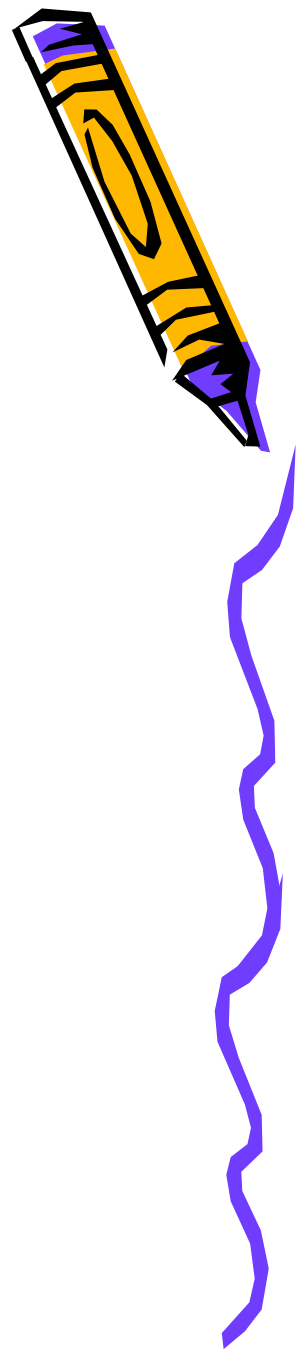
- Štát a jeho mocenské a vládne orgány a inštitúcie
- Záujmové skupiny,
- Vládne a mimovládne organizácie
- Medzinárodné organizácie a nadnárodné orgány

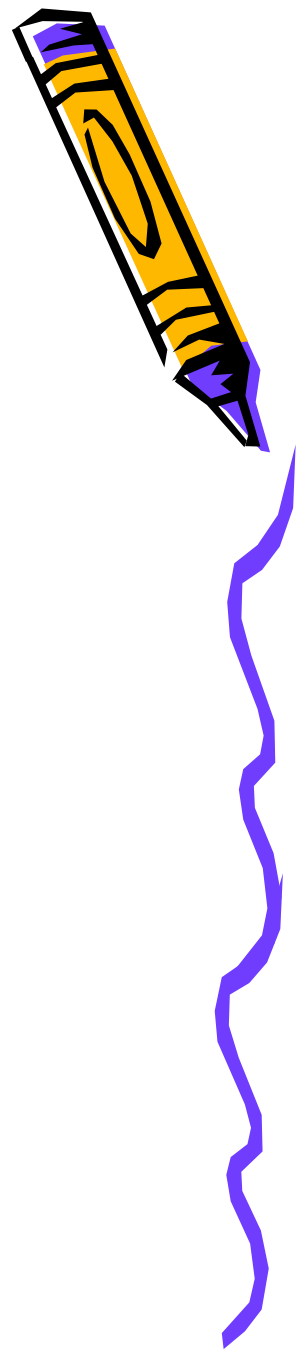

Ciele HP

z časového hľadiska:

- krátkodobé
- strednodobé
- dlhodobé

Hlavné ciele HP:

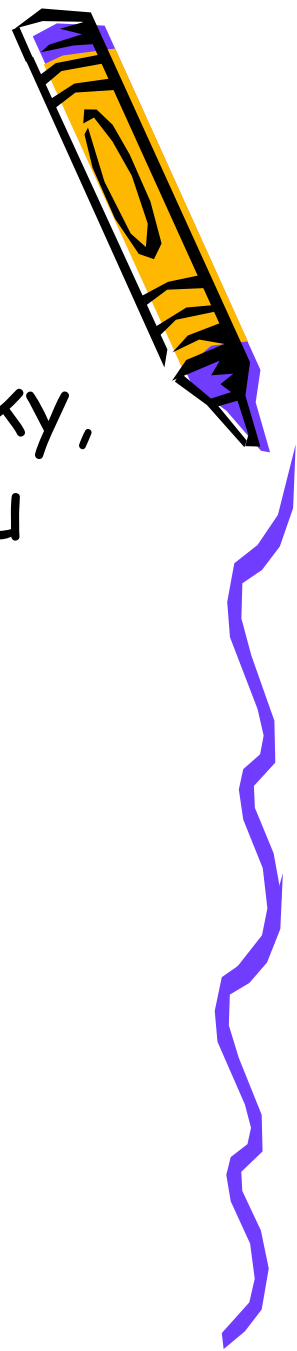
- ekonomický rast
- zamestnanosť
- cenová stabilita
- vyrovnaná platobná bilancia

Hlavné ciele

Ekonomický rast

- znamená zvýšenie kapacít ekonomiky, ktoré sú potrebné pre rast výstupu pri plnom využití ostávajúcich kapacít.

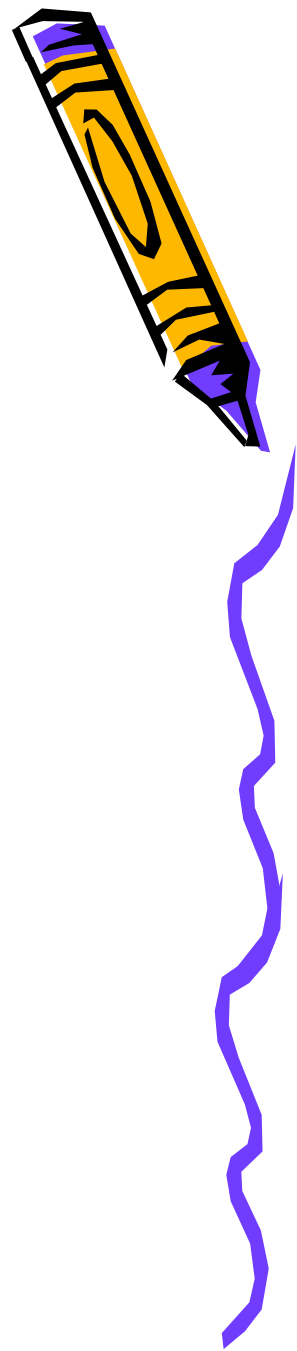
Zamestnanosť

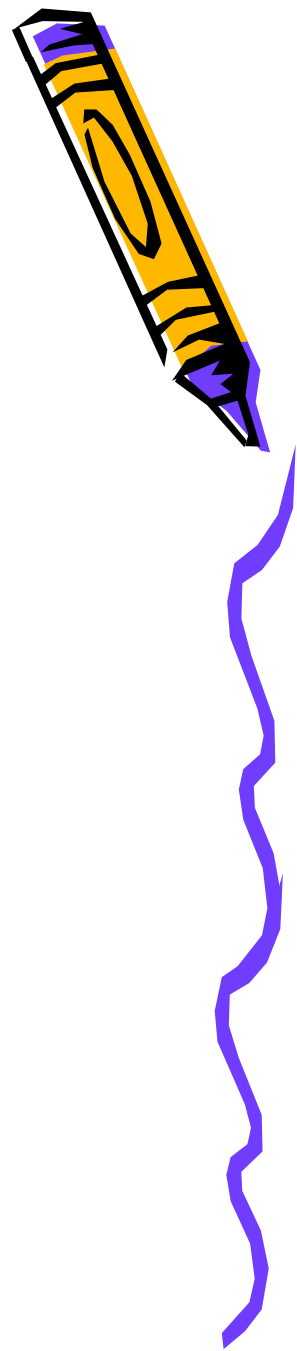
- ide o docielenie vysokej zamestnanosti alebo aspoň o udržanie zamestnanosti na takej úrovni, ktorá vytvára súťaživosť a aktivitu pracovnej sily.

Cenová stabilita

- minimálny rast cenovej hladiny
- zabráňovať cenovým šokom

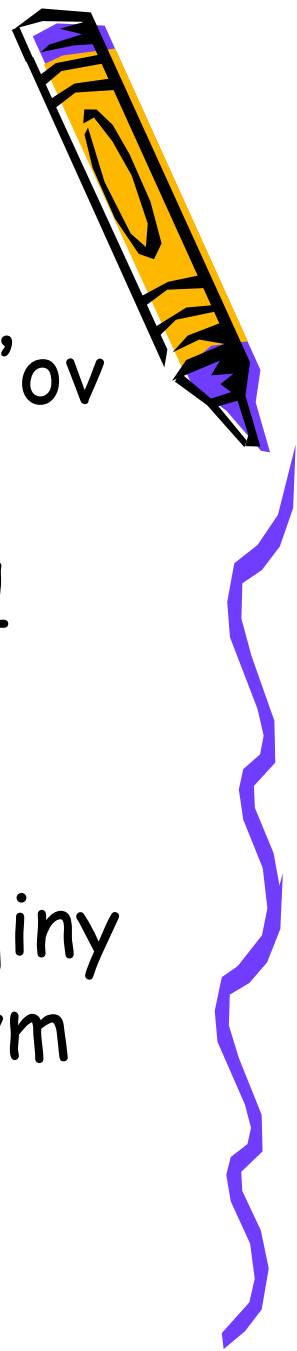

Vyrovnaná platobná bilancia

- je výsledkom úspešnej realizácie pôsobenia ekonomiky na svetovom trhu a tým predpokladom stability meny.

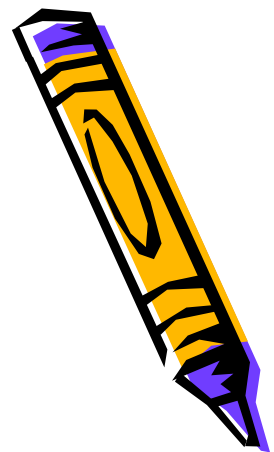
Magický štvoruholník

- Grafické znázornenie hlavných cieľov HP
- Vypracoval Nicolas Kaldor v r. 1971 pre potreby OSN
- zobrazuje dosiahnuté makroekonomické ukazovatele krajiny vo vzťahu k uvedeným stabilizačným cieľom za určité obdobie

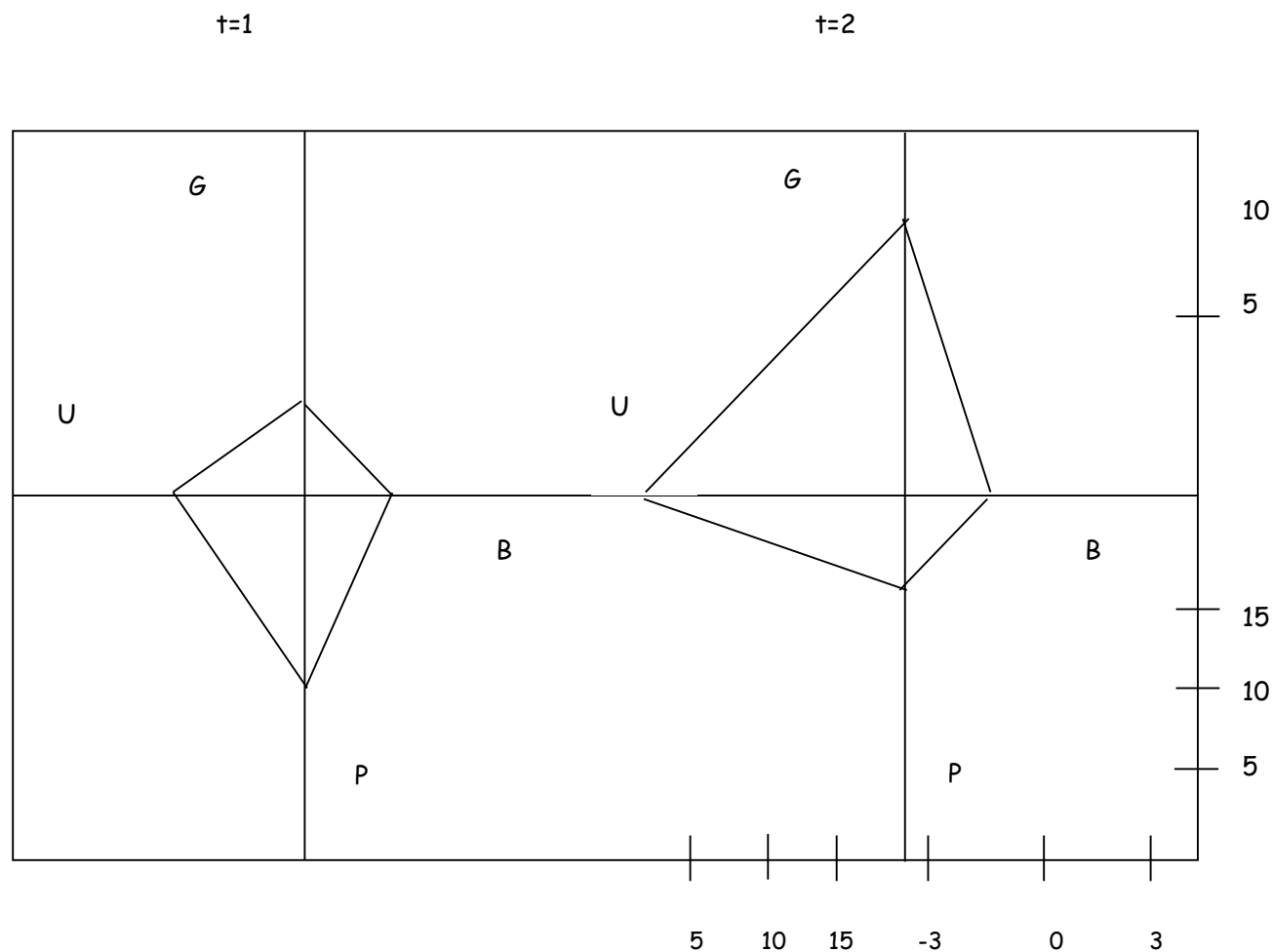

V teórii magického štvoruholníka ide o vyhodnotenie účinnosti HP na báze štyroch kritérií, reprezentovaných štyrmi makroekonomickými ukazovateľmi:

- G - priemerné ročné tempo rastu HDP v %
- U - priemerná miera nezamestnanosti v %
- P - priemerné tempo inflácie v %
- B - podiel salda platobnej bilancie na HDP v %

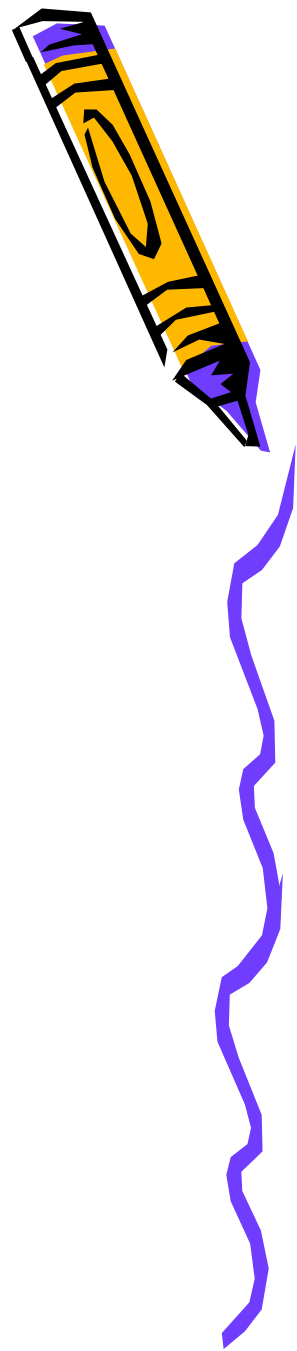
G - priemerné ročné tempo rastu HDP v %

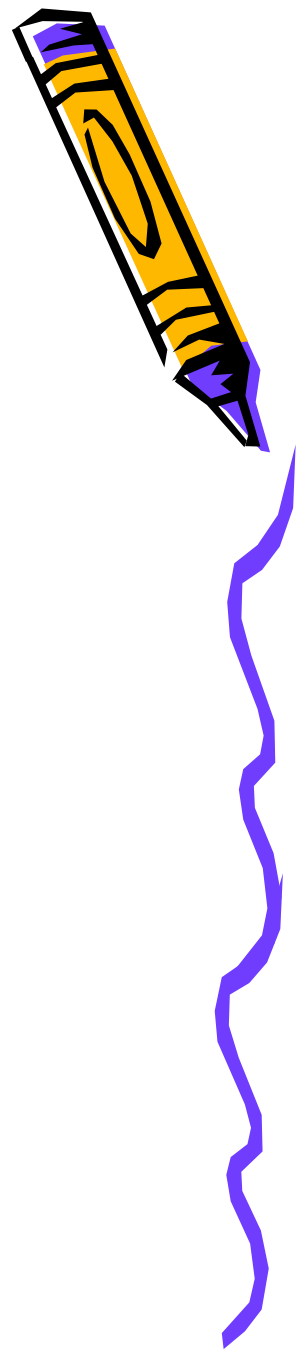
U - priemerná miera nezamestnanosti v %

P - priemerné tempo inflácie v %

B - podiel salda platobnej bilancie na HDP v %

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

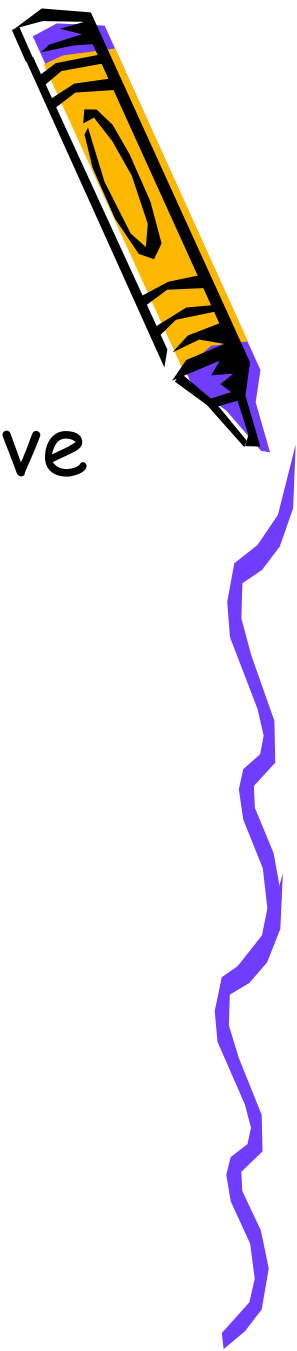

Ved'ajšie ciele:

- Sociálne istoty
- Spravodlivé rozdelenie príjmov
- Vyrovnaný štátny rozpočet

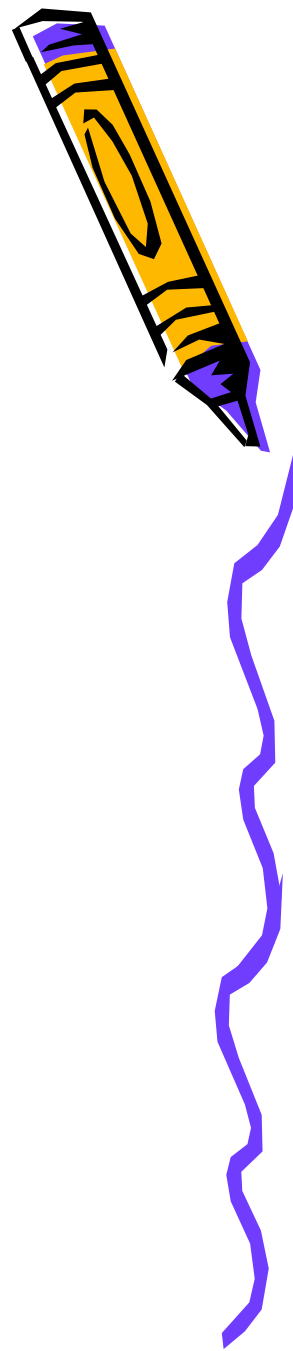

- V ekonomickej teórii sa rozlišujú dve sféry HP:
- **Mikroekonomická politika**
Makroekonomická politika

Nástroje HP

Čiastkové hospodárske politiky:

- Fiškálna (rozpočtová) politika
- Monetárna (peňažná a úverová) politika
- Zahranično - obchodná politika
- Dôchodková politika

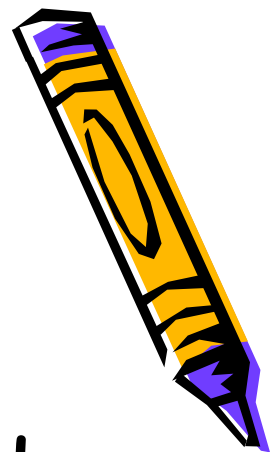
Fiškálna (rozpočtová) politika

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Využívanie verejného rozpočtu

Rozpočtová politika

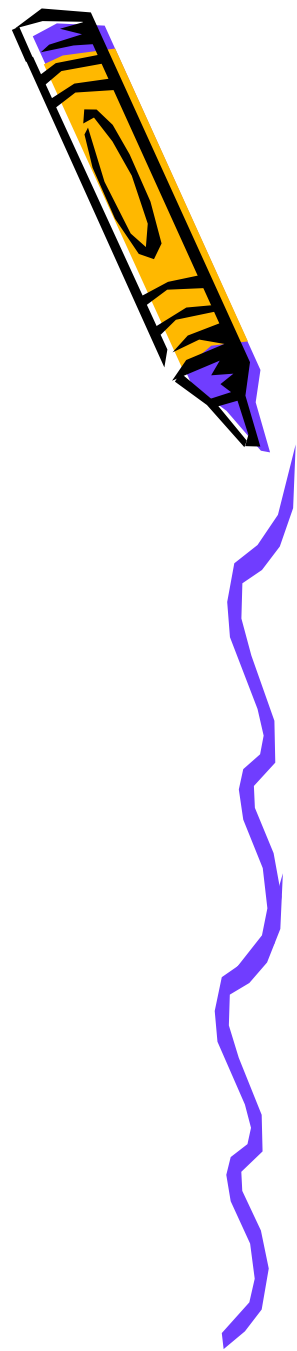

Ciel':

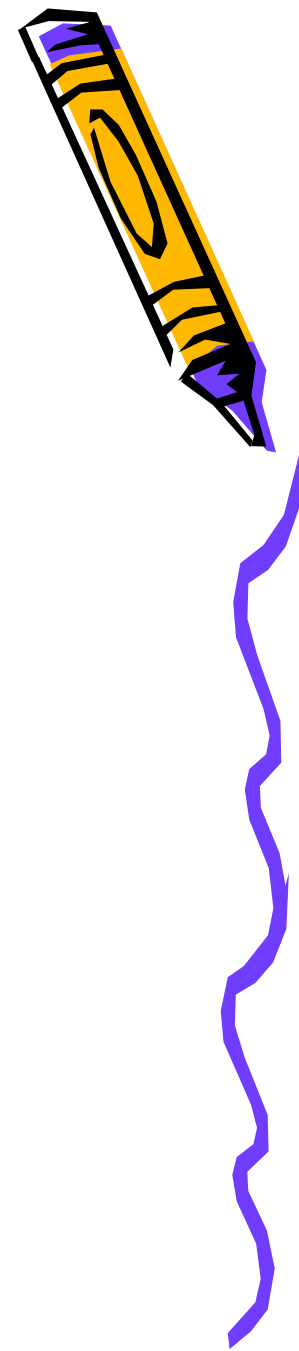
regulácia agregátneho dopytu
a agregátnej ponuky

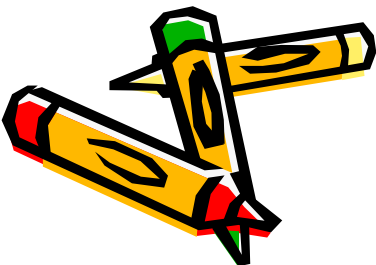
zabezpečiť makroekonomickú
stabilizáciu

Základný nástroj FP:

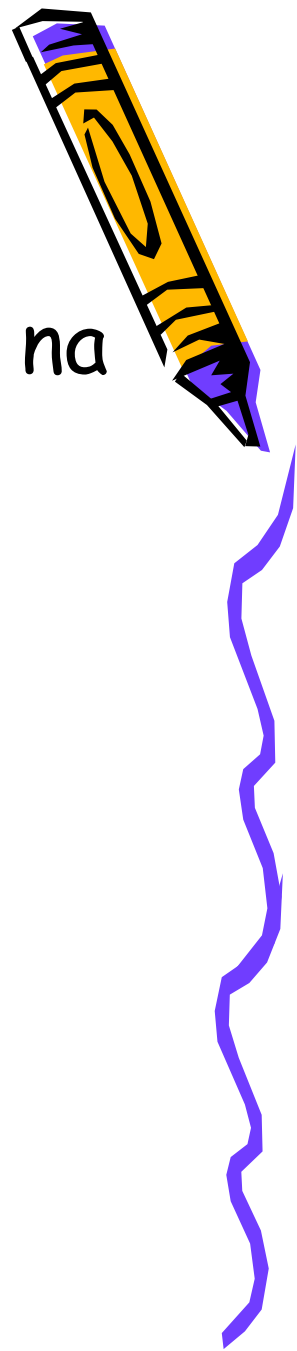

- Verejný rozpočet - rozpočet verejnej správy
- Štátny rozpočet (súčasť verejného rozpočtu)
 - realizuje MF

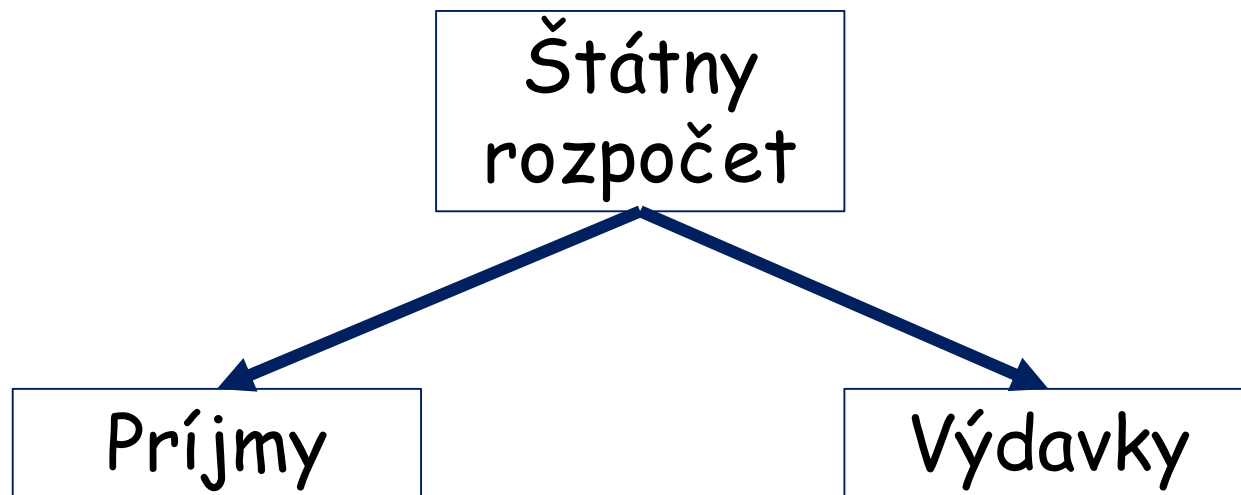
Verejný rozpočet

- zostavuje sa každoročne najmenej na tri rozpočtové roky

Štátny rozpočet

- Ročné účtovanie príjmov a výdavkov vlády
- schvaľuje ho zákonodarný orgán ⇒ Zákon o štátnom rozpočte

<http://www.rozpocet.sk/app/homepage/rozpocetVCislach/rozpocetVerejnejSpravy/statnyRozpocet/2015/>

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Vývoj konsolidovaného rozpočtu verejnej správy

Zdroj: <http://www.rozpocet.sk/web/#/prehlad>

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

PRÍJMOVÁ STRANA ŠR

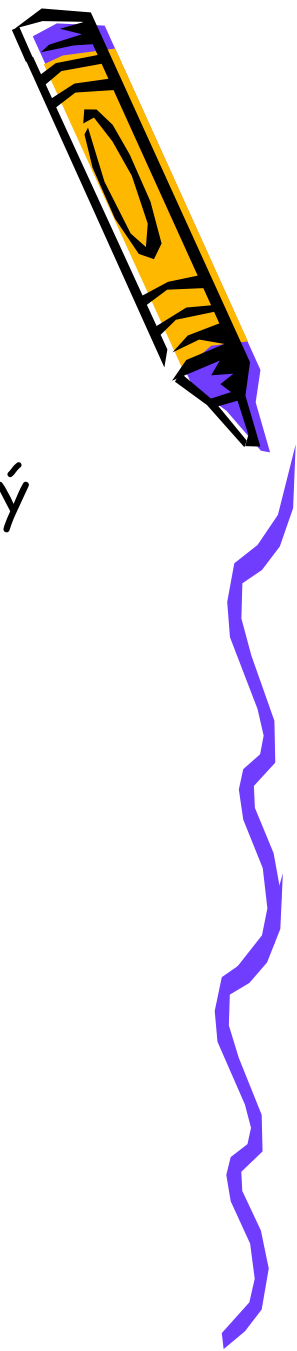
- Dane - tvoria základ príjmov ŠR
- povinné zákonom určené, spravidla sa opakujúce platby z určitého daňového základu, ktoré sú PO a FO zo zákona povinné odviest' štátu v stanovenej výške a lehote

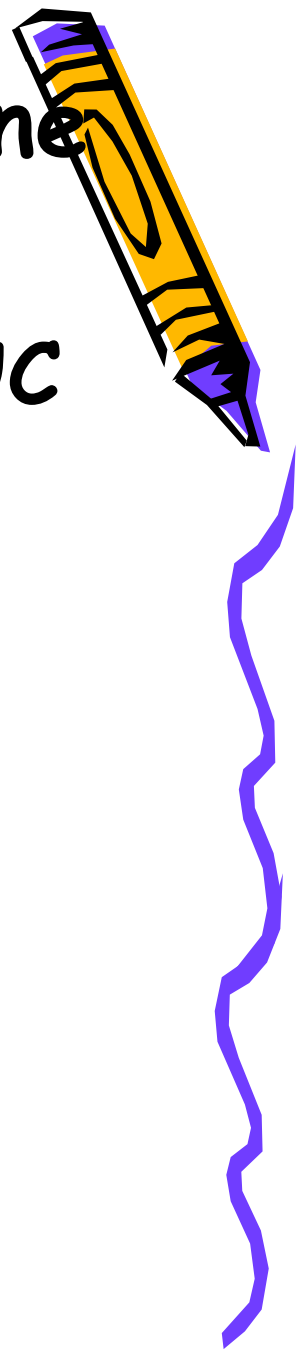
Daňová sústava SR

Priame dane:

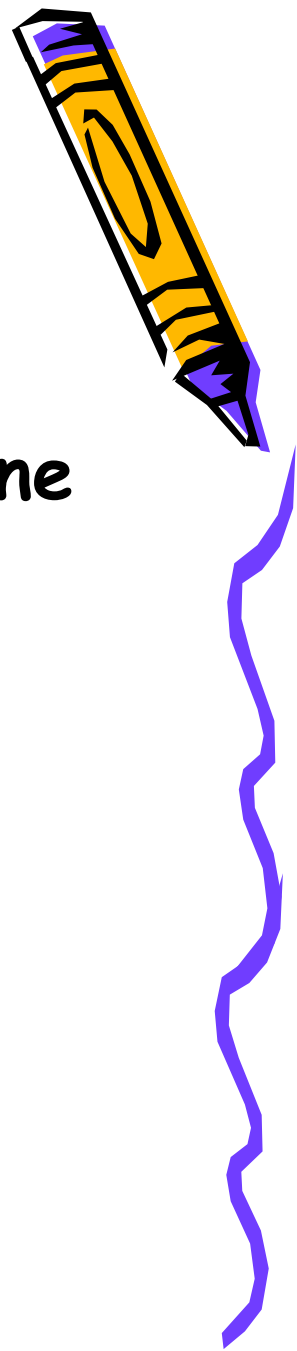
- sú adresné
- vzťahujú sa na konkrétne vymedzený daňový základ
- **Dane z príjmov**
 - daň z príjmov PO
 - daň z príjmov FO

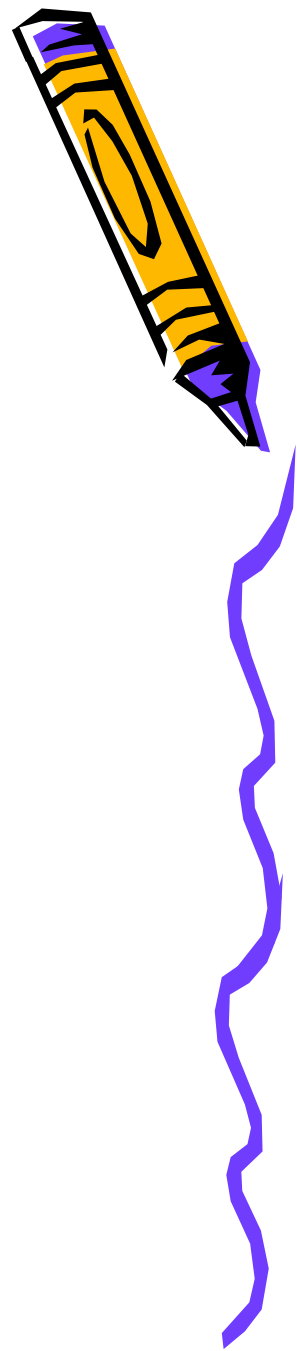

- Dane z majetku - miestne dane
- Miestne dane, ktoré spravuje VUC
 - Daň z motorových vozidiel
 - Zákon č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel

Miestne dane, ktoré spravuje obec:
Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych
daniach a miestnom poplatku za komunálne
odpady a drobné stavebné odpady.

- daň z nehnuteľností,
 - daň za psa,
 - daň za užívanie verejného priestranstva,
 - daň za ubytovanie,
 - daň za predajné automaty,
 - daň za nevýherné hracie prístroje,
 - daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta,
 - daň za jadrové zariadenie.
-
- Miestnym poplatkom je poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

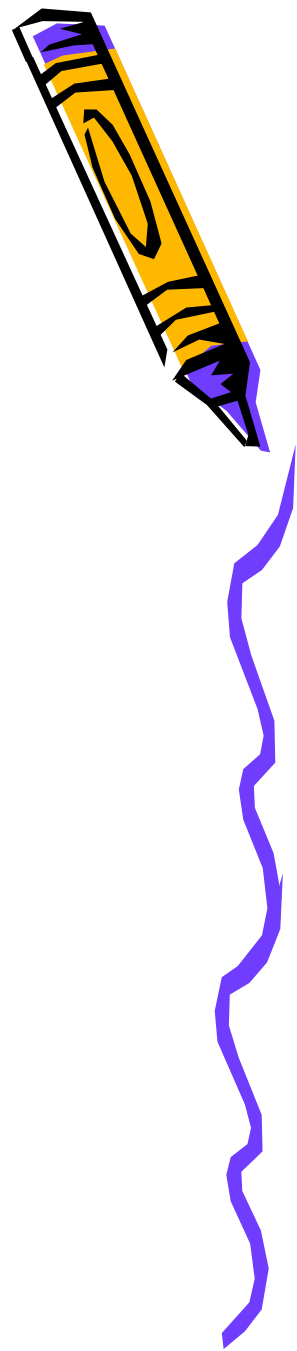
Nepriame dane:

- nie sú adresné

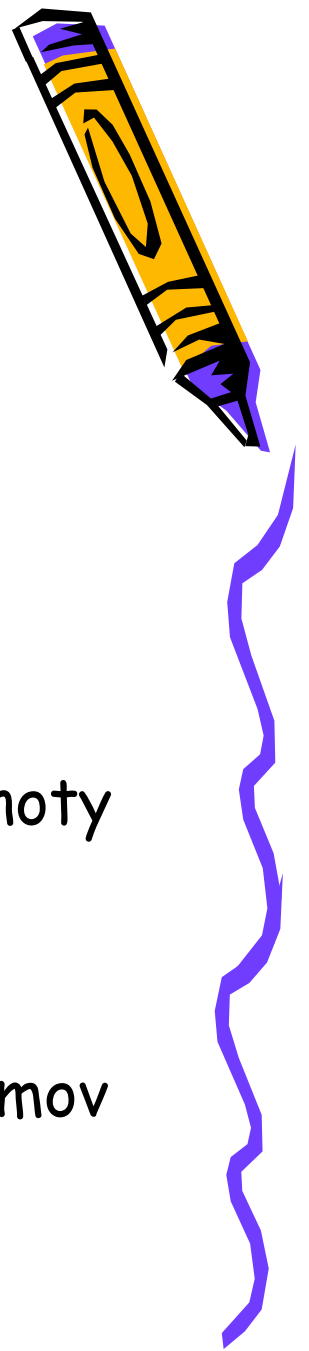
- DPH

- **Spotrebné dane**

- alkoholické nápoje
- elektrina, uhlie, zemný plyn
- minerálne oleje
- tabakové výrobky

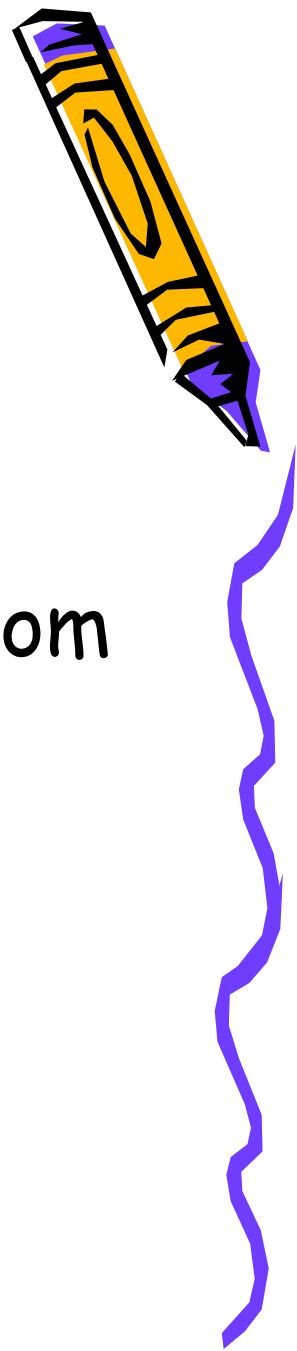
Daňové reformy v SR

- rok 1993
 - Zmena typov daní a daňových sadzieb.
- rok 2004
 - Súvis s fiškálnou decentralizáciou
 - Presunutie daňového zaťaženia z priamych daní na dane nepriame (daň z pridanej hodnoty a spotrebné dane),
- rok 2013
 - Zavedenie progresívnej sadzby dane z príjmov pre fyzické osoby

Výdavková strana ŠR

- výdavky vlády na nákup statkov a služieb (G)
- **Transférové platby** - nenávratné platby smerujúce od štátu k občanom (TR)

- Podľa vzťahu medzi príjmami a výdavkami ŠR poznáme rozpočet:
- **Vyrovnaný:** $P = V$
- **Prebytkový:** $P > V$ - aktívne saldo ŠR
- **Schodkový (deficitný):** $P < V$ - pasívne saldo ŠR

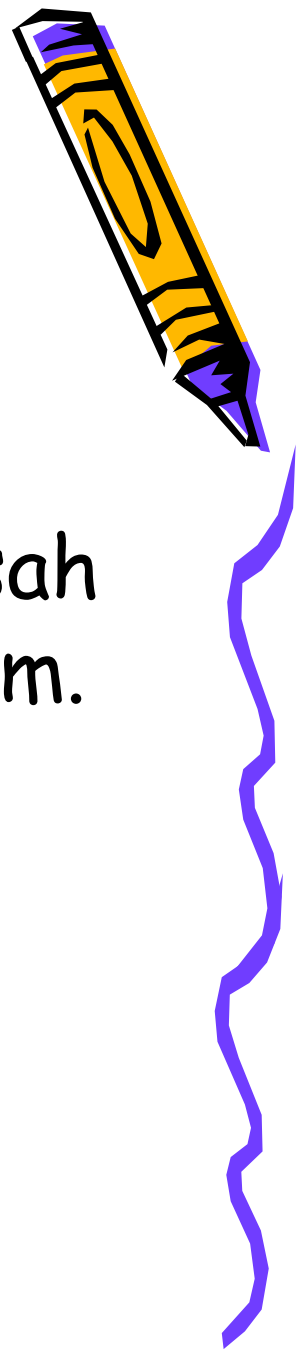
	Schválený rozpočet 2014 (v tis. €)	Schválený rozpočet 2015 (v tis. €)	Schválený rozpočet 2016 (v tis. €)	Návrh východísk 2017 (v tis. €)	Návrh východísk 2018 (v tis. €)	Návrh východísk 2019 (v tis. €)
Príjmy štátneho rozpočtu	14 920 809	14 494 922	14 276 806	14 920 544	16 399 257	
Daňové príjmy	8 690 538	10 037 549	10 993 837	10 698 361	11 736 384	
EÚ príjmy	3 173 198	3 272 393	2 143 158	3 096 354	3 524 537	
Dividendy	997 028	483 166	453 603	442 818	441 000	
Ostatné príjmy	2 071 310	717 237	686 256	654 082	697 354	
Výdavky štátneho rozpočtu	17 391 917	17 478 558	16 247 201	17 197 540	17 678 235	
Výdavky na obsluhu štátneho dlhu	1 397 820	1 292 583	1 191 147	1 376 272	1 279 323	
EÚ výdavky	4 540 179	4 683 202	3 261 939	4 379 763	4 929 538	
z toho: EÚ fondy	3 173 198	3 272 393	2 143 158	3 096 354	3 524 537	
spolufinancovanie	639 843	672 835	392 065	564 727	648 336	
odvod do EÚ	727 138	737 974	726 716	718 682	756 665	
Transfer Sociálnej poisťovni	1 038 854	905 966	634 988	635 590	541 406	
Ďalšie výdavky štátneho rozpočtu	10 415 065	10 596 807	11 159 126	10 805 915	10 927 968	
Schodok štátneho rozpočtu	-2 471 108	-2 983 636	-1 970 395	-2 276 997	-1 278 979	

Zdroj:

<http://www.rozpocet.sk/app/home/rozpočetVerejnejSpravy/statnyRozpocet/bilanciaSR/2016/>

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Štátny - verejný - dlh

- dlh štátu
- veľkosť štátneho dlhu odráža rozsah zadĺženia štátu voči iným subjektom.

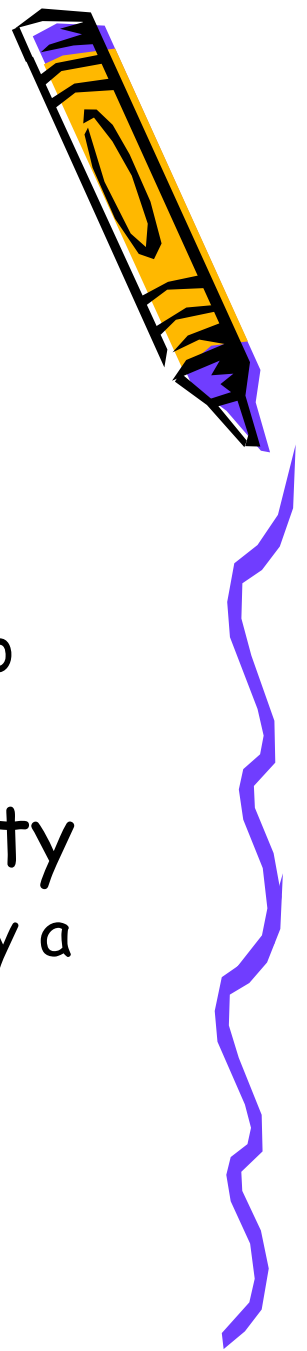
Štátny záverečný účet

- skutočné plnenie príjmov a výdavkov
ŠR

Riadenie dlhu

- MF SR
- Štátna pokladnica
 - centralizáciu príjmov a realizáciu verejných rozpočtov, správu pohľadávok a záväzkov štátneho rozpočtu a dennú likviditu štátneho rozpočtu.
- Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity
 - zodpovedá za riadenie štátneho dlhu likvidity a rizík, za efektívne zhodnocovanie dočasne voľných peňažných prostriedkov
 - obchoduje s cennými papiermi

Nástroje FP:

1. automatické (zabudované) stabilizátory
 - progresívna daň z príjmov
 - poistenie v nezamestnanosti
 - subvencie k cenám poľnohospodárskych výrobkov
 - štátny výkup poľnohospodárskych prebytkov

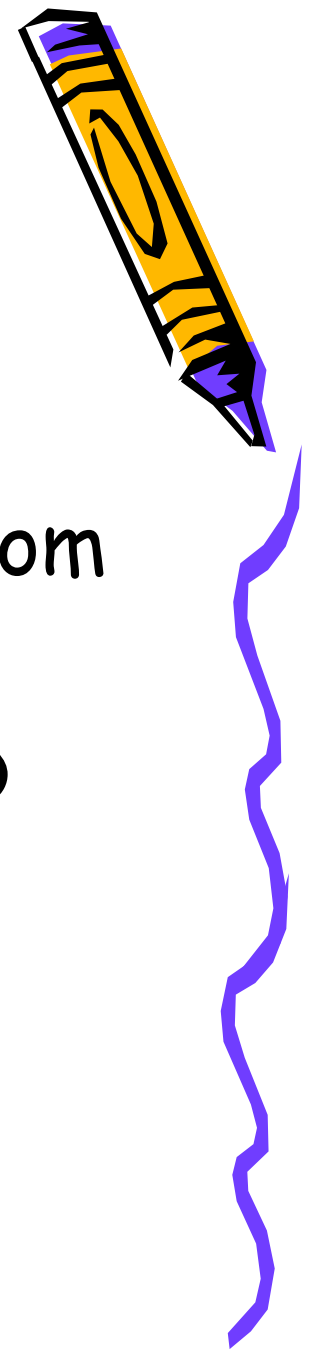

2. zámerné (diskrétne) opatrenia -

- zmeny daňových sadzieb
- zmeny rozsahu a štruktúry vládnych výdavkov (G)
- zmeny vo veľkosti položiek rozpočtových výdavkov

Typy FP:

- **Expanzívna** - podporuje rast AD (zvýšenie vládnych výdavkov, investičných výdavkov, zvýšenie súkromnej spotreby prostredníctvom zníženia daní)
- **Reštriktívna** - obmedzuje rast AD alebo znižuje AD (obmedzovanie vládnych výdavkov, zvyšovanie daňového zaťaženia)

Zdroje:

KUCHARČÍKOVÁ, A., HOLKOVÁ, B., KOZUBÍKOVÁ, Z., STANÍKOVÁ, Z., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

KUCHARČÍKOVÁ, A., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie pre informatikov, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

LISÝ, J. a kol.: Ekonómia v novej ekonomike, 1. vydanie, IURA EDITION, Bratislava 2005

PARKIN, M.: Macroeconomics, 11 th edition, Pearson Education Limited, UK, 2014

SCHILLER, B. R.: Makroekonomie, 1. vydanie, Computer Press, Brno 2004

<http://www.rozpocet.sk/app/homepage/rozpocetVCislach/monitoringStatnehoRozpocetu/mesacnePlnenie/2015/>

<http://www.rozpocet.sk/app/homepage/rozpocetVCislach/rozpocetVerejnejSpravy/statnyRozpocet/2015/>

<https://www.financnasprava.sk/sk/obcania/dane>

<http://www.rozpocet.sk/web/#/prehlad>

Tento študijný materiál vznikol v rámci riešenia projektu:

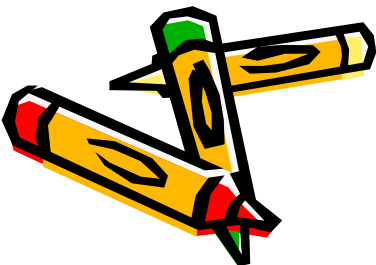
„Kvalitné vzdelávanie s podporou inovatívnych foriem, kvalitného výskumu a medzinárodnej spolupráce – úspešný absolvent pre potreby praxe“

ITMS: 26110230090

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

